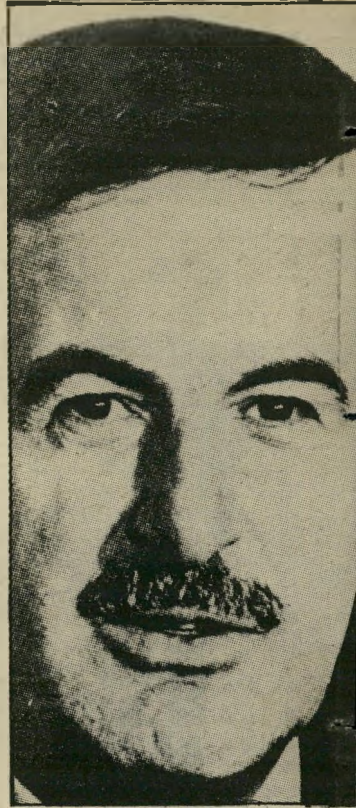

ישראל וסוריה? מה הסיכוי שתפרוץ בימים או בשבועות הקרובים?

הנשיא אסד אי-אפשר בלעדיו

סורית היתה גורמת לתוצאה בלתי צפויה, לא היתה תגובת צה"ל אוטומטית. צה"ל הוא צבא ממושמע, המקבל הוראות מן הממשלה. הממשלה היא קנאית, אבל לא מטורפת. היא לא תיגרר לתגובה, מבלי לוודא מראש עם האמריקאים שיש לה גיבוי.

דווקא משום-כך, היו כמה ממאורעות השבוע מסחירים למדי.

הסורים ירו טילים לעבר מטוסים ישראלים שסיירו בשמי לבנון. לפי ההודעה הסורית, פעלו מטוסים אלה בשמי השטח הסורי בלבנון — דבר שהיווה הזמנה ברורה לתקרית. רובר צה"ל סירב לפרט היכן בדיוק אירעה התקרית, וכך אישר בעקיפין שהיא אכן אירעה מעל לראשיהם של הכוחות הסוריים.

אם אכן זה היה כך, היתה באן פעולה יוזמה, שבטליה ידעו שהיא עלולה להביא להתלקחות גדולה. משמע: מישהו החליט „למשש" את הצד השני בצורה שהיתה עלולה להביא להתפריצות.

עד עברי כייחח

ל מי יש אינטרס בהתלקחות מילחמתית בשעה זו? מבחינה תיאורטית, אפשר לייחס

אינטרס לגרום למשבר שיוכיח את כוחה ואת נוכחות במרחב, ושיסתיים קרוב לוודאי בכינוס ועידה בינלאומית לפיתרון בעיות המרחב בנוסח ועידת ז'נבה, שבה היה לה חלק שווה לחלקם של האמריקאים.

לסוריה יכול להיות אינטרס להוכיח לערבים כי היא מדינת-העצמות היעילה היחידה, שאינה פוחדת מפני צה"ל, ובכך לרכו בידה קלפים חוקים במישחק הבינעריבי. היא יכולה להיות מעוניינת בפיצוץ ההסכם בלבנון, ובהכחה שאין הסדר בלעדיה.

לממשלת-ישראל יכול להיות אינטרס להסיח את הדעת מן הכישלון של מילחמת-הלבנון, שהסי תיימה במצב ללא פיתרון, כאשר ההסכם הישראלי-לבנוני תלוי כולו בסוריה, וזו אינה נותנת יד להצלת יוקרתו של מנחם בגין. כאשר נהרגים ונפצעים חיילי צה"ל מרי יום בלבנון, ושום סוף אינו נראה באופק, יכול פיתוי כזה להיות גדול.

(מצב זה מזכיר את הבריחה על החולה, המתלונן באוזני הרופא על גולת. הרופא מייצץ לו להתהלך עירום בשלג, כדי ללקות ברלקת-דיאות. אין לי תרופה לנזלת; אומר הרופא, אבל אני יודע איך לרפא דלקת-דיאות. אין לישראל תרופה נגד מילחמת-הגרילה בלבנון, אבל יש לה נומחיות במילחמה גדולה.)

כיום בידי האמריקאים. ההחלטה לטה אם תהיה מילחמה בגבול ישראל-סוריה היא, קורם כל, החלטה שלהם.

גם בישראל קיימת השאלה מי מסוגל להחליט. למנחם בגין יש תקופות של העדרות מן המציאות ושל נוכחות מוגברת. שר-הביטחון החדש, בניגוד לקודמו, אינו אישיות רומית-ננטית, המקבלת על עצמה אחריות היסטורית. משה ארנס אינו לוקה בשגוין-גדלות, אך הוא קרוב מאוד לאמריקאים, ויש ביטחון גמור בכך שיפעל תוך תיאום הדוק ביותר עם וושינגטון בכל עניין. ברור כי האופר ויציה תתמוך בממשלה בכל עניין, כפי שעשתה ערב המילחמה בלבנון. אחד מראשי אש"ף, הליל (אברג'יהאר) אל-זויר, הממלא תפקיד של שר הביטחון באירגונו, טען השבוע כי העובדה שבגין זימן את שימפון פרס ועמיתיו לפגישה, מלמדת על כך שהתקבלה החלטה לפתוח במילחמה.

בשעתו סיפר סגן-אלוף מצרי, שנשבה במילחמת-סיני, כי הצבא המצרי היה נכנס לכוננות גבוהה ככל פעם שרודיך בג'וריון השמיע הצעת שלום. כיום סכר להניח כי כל צד מחדד את חושיו כאשר הצד השני מדבר על „הרפייה" ו„גירידת המתח".

הגשמת ההסכם הישראלי-לבנוני, ובכך להחזיק את צה"ל בעמדותיו הנוכחיות. נסיגה חריצנית בלי הסכמה סורית אינה פותרת את הבעיה, מפני שהסורים או בעלי-בריתם הפלסטיניים ייכנסו בלי ספק לשטח שממנו ייסוג צה"ל. השינוי היחיד יהיה שצה"ל יוכל לבחור לעצמו קווים נוחים יותר.

יש ציניקאים המאמינים כי כל אווירת-המילחמה היא מלאכותית, מפני שכעצם קיים כפועל שיתוף פעולה ושיתוף-אינטרסים בין ישראל וסוריה. המשך הנוכחות הסורית בלבנון מעניק לגיטימציה מלאה להישארות צה"ל בררום לבנון ולהנצחת הכיבוש הישראלי שם. ואילו המשך הנוכחות של צה"ל שם מעניק לגיטימציה ערבית מלאה להישארות הסורים בכיכיה וכצפון לבנון — שני איזורים בעלי חשיבות איסטרטגית רבה להגנת סוריה עצמה.

הגורם המפריך תמונה אידילית זו הוא מילחמת-הגרילה החריפה, ה מפילה קורבנות מצה"ל. היא מונעת את המצב מלהיות סטטי, והופכת אותו לדינמי. ממשלת-ישראל לא תוכל להחזיק לאורך ימים במצב זה, היוצר בעייה חמורה מאוד בתוך ישראל עצמה.

משום-כך קשה לדעת איך יפול דבר. החששות של הציבור והאמהות היו מוצדקים.

מילחמת יום-הכיפורים ברמת-הגולן לקבל מידע על הטילים הסובייטיים

עולמית. מצב זה מעניק יתרון גדול לאמריקאים, ואין ספק כי זהו פיתוי גדול לפנטאגון, המסוגל להפעיל בכל עת את צה"ל.

אמצות-הברית מעוניינת במידע על הטילים. הטילים החרישים, שהוצבו על-ידי ברית המועצות בסוריה, הם סוריים מאין כמותם, עד כדי כך שהיחידות הסובייטיות שם אינן מרשות גם לקצינים סוריים להיכנס לבסיסים. מכיוון שאלה הם אותם הטילים המגינים גם על המרחב האווירי הסובייטי, הרי בדיקתם היא אינטרס איסטרטגי חיוני לארצות-הברית. התקפה צה"לית, שתחשוף את החולשות והמיגבלות של טילים אלה, ושתבדוק את יעילות המכשירים האמריקאיים והישראליים, עשויה להעניק לאמריקאים יתרון צבאי כביר במישחק הגלובלי.

בכל החישובים האלה ממלאה ישראל רק תפקיד של סיון בלוח השחימת — כלי שניתן להזיז לכאן ולכאן. זוהי אחת התוצאות של מילחמת-הלבנון.

אין תקרית מיקרית

ה החלטה אם תפרוץ מילחמה בגבול ישראל-סוריה אינה, על כן, החלטה ישראלית, ואולי גם לא החלטה סורית. כל אחת משתיהן זקוקה לגיבוי מחלט של מעצמת-העל „שלה" כדי לזוז על הלוח.

השבוע חיו רבים בסחד שמא תקרית מיקרית תתפתח למימדים של מילחמה גדולה, ואולי אף של מילחמת-עולם.

לפי תסריט זה, יכול היה לקרות משהו כזה: „מחבל" במערך הסורי יורה טיל לעבר מטוס ישראלי ומפיל אותו. ישראל מגיבה בהתקפה מאסיבית על המערך הסורי. ברית-המועצות מתערבת — וכך יש מילחמה גדולה, שבה יפלו מאות רבות של חיילי צה"ל, וכדברי נשיא סוריה — 20 אלף חיילים סוריים.

בצעד המעשה אין סכנה זו סכירה. בצד הסורי יש פיקוח חמור על כל המהלכים מטעם מיסטר דיקטטורי, שאין אצלו חוכמות. גם כוחות אש"ף משולבים לגמרי בשרשרת-הפיקוד, ואיש לא יפעל שם שלא על דעת השילטון, גם אילו אירעה תקלה, ופעולה

אינטרס כזה לכל אחד מארבעת הצדדים המעורבים — שתי המדינות ושתי מעצמות-העל. למשל:

לארצות-הברית יכול להיות אינטרס לקבל בחינם (מבחינת חיילים אמריקאיים) מידע חיוני על הטילים הסובייטיים וחולשותיהם, וכן לרחוק את ברית-המועצות לפינה ולגרום לאובדן יוקרתה במרחב, אם זו לא תסתכן בפעולה מאסיבית. ארצות-הברית מעוניינת גם לחסל את התנגדות הסורים לתוסכם הישראלי-לבנוני, שהתרוקן מתוכנו בגלל סוריה, ושחזר הישג היחיד של הנשיא רונלד רגן במדיניות-חוזק.

לברית-המועצות יכול להיות

מארבעת האינטרסים האלה, מהו הסכור ביותר? ההנהגה הסובייטית והירה מדי. מכדי לממש את האופציה הזאת. נשיא סוריה, חאפס אל-אסד, הוא הרפתקן, אך הוא מחושב וקרידור, ואין להניח כי ישוש לשחק „על כל הבנק". מילחמה כזאת תהיה מסוכנת מדי עבורו אישית ועבור ארצו.

בצעד האמריקאי המצב מעורפל יותר. איש אינו יודע מי מחליט בושינגטון, וכיצד. הנשיא הוא שחקן, הקורא שורות שהוכתבו לו, ואין איש יודע מי כותב את התמליל ברגע כלשהו בושינגטון.

דבר אחד ברור: הברור הוא

מחשש שמא זהו תימרון-הטעייה פסיכולוגי לפני התקפה.

אסר עשו

ל כן אי-אפשר היה לדעת, השבוע, איך יפול דבר — למרות ההודעות המרגיעות משני הצדדים. המצב המדיני לא השתנה, והוא טעון חומר-נפץ.

האבידות שסופג צה"ל מדי יום בלבנון בורדאי לא הקלו על המצב. ממשלת-יבגין נתפסה במילבורד. היא מצוייה במצב ללא פיתרון. הסורים יכולים למנוע עד כוש את

הם חשו כי אי-ישם מתנהל מישחק מסוכן בחיי בנייהם, וכי לדעתו של הציבור הישראלי אין כימעט כל השפעה על כך.

רק דבר אחד היה בטוח לגמרי: לא היה שום ערך למיליוני המילים שנשפכו השבוע באמצעי-התיקשות הישראליים והעולמיים, להכרזות השרים על התגברות המתיחות והרפייתן. כל זה לא היה אלא מסך-עשן עריר, שמאחוריו התקבלו אישם ה החלטות האמיתיות. החלטות אשר יכלו, בהבלי פה, להביא למותם הפיתאומי של אלפי בני-אדם בשני עברי החזית.